

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Báró Hornig Károly bíboros.

Az ósrégi Veszprém-egyházmegye nagynevű püspöke, báró Hornig Károly Ó Eminenciája immár mint bíboros egyházfőedelem kormányozza híveit. Lelkes öröm tölti be ezen eseményből kifolyólag az Egyház hűséges fiainak szívét. Az érdemet és dicsőséget e kitüntetésből — a bíboros püspök ohaja szerint — az általa kormányozott egyházmegye kell, hogy érezze s az övé — úgy mond, az ünneplőkhöz szólva — továbbra is csak a munka, az aldozatkésztség legyen. Habár e parancsszerű intelem az alázottság erényeiben tündöklő főpásztor ajkairól hozzánk is szól: mindazonáltal az öröm e perceiben a hódolat, a hála és szeretet a mi tanítói szívünkben is fölébred s egyszerű, keresetlen, de annál bensőbb és őszintébb szavakban kifejezést kíván. Végig tekintünk félszázados püspöki munkáján s meggyőződésünk erejével köszöntjük a bíboros püspököt, mint az apostolok méltó utódját, ki a templomban az Úrnak leghívebb szolgálója s főpásztori erényeit templomok, iskolák hirdetik. Nemcsak a legmagasabb tudományok művelői, a művészetek terjesztői, hanem az egyszerű nép kulturájának munkásai, a nép tanítói is egyenlő módon vallhatják nemes szívének jóságát, főpásztori gondoskodását magukéinak.

Nem e sorok feladata felsorolni mindazon alkotásokat, amelyek egyházmegyéjének hitéletét fokozták, amelyek a magyar keresztény köznevelődést előmozdították és a tudományok tárházát gazdagították; de nem térhetünk ki azoknak feljegyzése elől, amikkel úgy egyházmegyéjében, mint az egész hazára kiterjedően a kath. népoktatásügyet előbbre vitte. Egyházmegyéjének kath. iskolaügyét szervező energiájával felvirágoztatja; evégből iskolákat épített, a tantermeket a kor igényeinek megfelelő felszereléssel látja el; az egyházmegye tanítóit maga köré gyűjteti, egyesületté tömöríti, hogy gyűléseiken tudásukat fokozzák.

Az ő bíborral kitüntetett egyházi személyéhez fűződik a magyarországi kath. tanítóknak országos szervezetbe való tömörítésének ténye. A hon-

foglalás ezredik évfordulója alkalmából rendezett tanügyi ünnepek között egyik legjelentősebb mozzanat és alkotás volt, a magyarországi kath. tanítók első egyetemes kongresszusa. Hosszú évek aggodalmaskodó vitái után Veszprém püspöke, Hornig Károly báró vállalta a nagy munkát a püspökkari értekezleten, hogy az új év ezred javára megtestesíti a kath. tanítói kongresszusok eszméjét, megalkotja a magyar kath. tanítók országos tömörítésére a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságát és a Kath. Tanügyi Tanácsot. És az első védő elnök neve ezzel a magyar neveléstörténelem lapjain hirdeti, hogy a kath. iskolaügy haladásának, fejlődésének új korszaka a millenáris évvel megkezdődött és a keresztény szellemű magyar nemzeti kultúra új erőt nyert, hogy győzelmesen vezesse a nemzetet átalakító népművelés munkáját. Ezen örökké emlékezetes napok jelentősége csak fokozódik abban a küzdelemben, amit ma is folytat a keresztény világnézetre helyezett nevelés a vallástalan nemzetköziséggel. És hogy a küzdelemben biztos uton, meghatározott eszmék vezetnek a magyar kath. tanítókat és hogy át van hatva első vezérének fenkölt gondolataitól a húszszázad számláló magyar tanítói kar munkája: ez az, amiért az egyházmegye örömeiből részt kér a magyar kath. tanítókat, hogy hódolatát, szeretetét, háláját kifejezze báró Hornig Károly bíboros püspök személye iránt abból az alkalomból, midőn a legmagasabb egyházi méltóságba jutva, mint bíboros püspök osztja lelkének bölcsességét, szívének jóságát a hitélet, a kultúra, a tudomány, művészet oltárait. A magyar kath. tanítók fogadalmi zászlója alatt tömörült harcosai a kath. iskolaügynek! Órizzük szívünkben a vezéri szót, melyet első kongresszusunkon báró Hornig bíboros püspök e szavakban jelentett ki: Isten, király, haza. E vezéri szó befolyásolja, vezesse minden magyar néptanítói ténykedésünket, Ez lesz a legszebb hálánk a bíboros-püspök iránt. És ennek fogadalomszerű kijelentésével a magyar kath. tanítókat hódoló tisztelettel üdvözlí báró Hornig Károly bíboros-püspököt, a magyar kath. tanügy új korszakának megteremtőjét. E.

A kath. iskolák és tanítók ügye a képviselőházban.

A kulturbudget tárgyalásán Gresswein Sándor hosszabb beszédet tartott, melynek a katolikus iskolákra és tanítóokra vonatkozó részleteit itt ismertetjük.

A kultúra a nemzet életében az, ami a növény életében a virág. A növény abból a sarga vagy fekete földből szívja ki azokat az anyagokat, amelyek csodálatos anyagcsere folytán hol bíbor-színben tündökölnek, hol a nefelejtnek és az ibolyának szép szende színében. És mégis az a virág azért nemcsak poézis, hanem az élet legkomolyabb valósága, amely a növénynek továbbbi fennmaradását, fajfenntartását mozdítja elő és terjeszti. Így a nemzet életében is a kultúra nemcsak luxuspórtéka, nemcsak dísz, hanem egyszerűs mind az igazi, életfenntartó elem, amely a nemzetnek örök életet, örök létet tud biztosítani. Azért semmi sem lehet drágább nekünk, semmire sem kell nekünk nagyobb kedvvel, nagyobb örömmel aldoznunk, mint éppen a kultúra fejlesztésére. Itt az alapot éppen a közoktatás, az iskolák fejlesztése, terjesztése és az iskoláknak a modern élet követelményeivel való alkalmazása képezi.

Egy dolgot akarok kiemelni a modern oktatásnál és nevelésnél és ez az, hogy sem az alsó-, sem a középoktatásnál nem elég pusztán az ismeretek közlése, hanem az oktatásnak egyszerűs mind jellemképző, erkölcsi nevelő hatásának kell lennie. Hogy mennyire fontos ez, arra nézve elég bizonyíték az, hogy századunkban az erkölcsi és jellemfejlesztő nevelés ügyében már hat világtudománykongresszust is tartottak, ami bizonyítja, hogy korunknak valódi szüksége az, hogy első helyre tegyünk az iskoláinkban a jellemfejlesztést. Emlékezetes marad előttem az, amit a londoni moraleducation-kongresszuson egy amerikai tudós mondott, hogy a jellemképzés, az erkölcsi nevelés a nevelésügy apja, amely körül a többi ismeretágak, mint bolygók keringenek. Az erkölcsi nevelő hatásnak tehát át kell hatnia minden tudományszakra. Ott nincs száraz dolog. Közönségesen száraz dolognak tartják a matematikát, ám ennek épúgy lehet jellemfejlesztő hatása. Nagyon jól mondja egyik kiváló pedagógusunk, Förster tanár: *Logisches Denken setzt Charakter voraus*. Mert a jellem a cselekvésben nyilvánul és ott mutatja a következetességet, a logika pedig a gondolkodásban való következetességet mutatja.

Ahol nincs a cselekvésekben következetesség, ott nem várhatunk következetességet a gondolkodásban. És a nagy német természettudós, a modern kémia atyja, Liebig, azt mondja: *Die Ethische Leidenschaft für die Wahrheit ist zur Förderung der Wissenschaft nothwendig*. A tudományokat nem vihetjük előre, ha csak nem lakozik bennük az igazság keresésének etikai

szüvedéye. Azért óhajtom én, hogy a mi magyar oktatás- és nevelésügyünkön minél inkább kibővítsék ennek a jellemképzésnek szükségessége; hogy a mi tanítóképzőinkbe vetessék fel a jellemképzés mint külön tantárgy, mert én e tekintetben nem tartom elegendőnek azt, hogy csak általánosságban kimondjuk, hogy a nevelés vallás-erkölcsi bazison legyen. Igazi tapintat, helyes módszer szükséges, hogy ezeket a jellemképző szempontokat mindenüvé be tudjuk vinni. Én nem tartom elegendőnek azt, amit néhányan gondolnak, hogy ezt az erkölcsi nevelést a hittan- és tanítással kapcsolatban vigyük keresztül. Amint ép az említett Förster pedagógus mondotta: *Ein ethisches Durchdringen des ganzen Lehrstoffes*, szükséges az egész tanítási, oktatási anyagot át kell hatnia az etikai felfogásnak.

Legyen szabad ebből a szempontból rámutatnom az Amerikában kezdett praktikus módszerre, a *school city*-kre, vagy pedig, amint másképp mondják: a *selfgovernment school city*, ahol t. i. maguk az iskolák, hogy úgy fejezzem ki magam, kisded respublikát alkotnak és a gyermekek között, a tanár vagy tanító felügyelete alatt, olyan közszellem fejlődik ki, hogy a bűnös önmaga adja fel magát. Nem spiczi rendszerrel árulják be a bűnösöket, hanem becsületadásuk akkora, hogy aki a fejelem ellen vétett, maga becsületbeli kötelességének tartja ezt bementeni. Az ítéletet is maguk a gyermekek mondják ki — a testi büntetés, természetesen, ki lévén zárva.

Megvallom, midőn ezt a témát tanulmányoztam, nevezetesen ezt az amerikai rendszert, hogy hogyan vált be Amerikában és Európa egyes államaiban és amidőn olvastam, hogy New-York periferiáján is nagyszerűen bevált, az amerikai, Chikagóban is — t. i. pesti értelemben véve Chikagót — és hogy az ott lakó szedett-vedett népség között az elhagyatott fiatalságban ép e rendszer folytán bizonyos becsületérzés honosított meg, akkor azt gondoltam magamban: Ez mind szép dolog, de azt hiszem, Magyarországon nem alkalmazható. Örömmel éretesültem azonban arról, hogy igenis, Magyarországon is alkalmazható már szép sikerrel.

A többi között tudomással bírok arról, hogy a pápai katolikus főgimnáziumban igen szép sikerrel honosították ezt meg és ezért vagyok bátor ezt a körülményt a t. miniszter úr különös figyelmébe ajánlani, hogy máshol is bátorítólággal hasson oda, hogy a nevelésnek ezen módszerével neveljük ifjúságunkban az erkölcsi érzést, ezzel együtt fejlesszük az igazi nemzeti demokrácia szellemét, hogy ilyen módon az igazi nemzeti egység útját egyengessük.

A népiskolákba is be kell vinni ezt a szellemet, ezt a gondolkodást, az erkölcsi érzés fejlesztését. Ebből a szempontból szükségesnek tartom, hogy tanító és növendékek között, de amellet tanító és szülők között minél intímabb viszony fejlődjék,

Az iskoláról szólván, nem hallgathatom el

egyszersmind a tanítóknak és a tanároknak kérdését sem, mert e kérdések: iskola, tanító és tanár, egymással szoros összefüggésben vannak. Hiszen az előadó úr jelentéséből is értesültünk arról, hogy nemsokára egy törvényjavaslatot is fogunk a Ház asztalán látni, amely a tanítók anyagi szükségletének fedezéséről gondoskodni kíván.

Én azonban, t. képviselőház, látom azt a bifurkációt, amely tanító és tanító között megvan. Bizonyos irigységgel — jóakarátú irigységgel, — de egyszersmind örömmel is konstatálhatom, hogy református testvéreink ezt a kérdést már megoldották, amennyiben szervezeti szabályaik 6. §-ában, ha nem csalatkozom, ki van mondva, hogy a református tanítónak nem lehet kisebb díjazása, mint az állami tanítónak. Ők a mutatkozó hiányt abból az államsegélyből fedezik, amelyet felekezeti célokra kapnak. Én sem akrok mást, t. Ház, minthogy ezt mi mindnyájan megtehezzük. És azért kívánom elvi kimondását annak, hogy tanító és tanító között, álljon az a tanító az állam, valamely község vagy valamely jelekezet szolgáltatásban, különbség ne legyen és minden tanítónak, azon az egyetlen alapon, hogy tanító: egyforma fizetése legyen.

T. képviselőház! Nem kevésbé jogos és indokolt panaszokat hallunk a tanárok részéről is, különösen a legutóbbi nyugdíjtörvényjavaslat intézkedései miatt, amely törvény, jóllehet Szász Károly t. barátom oly melegen beszélt a tanárok érdekei mellett, a tanári kar reményeit még sem fogja beváltani. Pedig, t. képviselőház, el kell ismerni, hogy van valami igaz abban a régi latin mondásban, hogy: «Dat Galenus opes, fert Justinianus honores, pauper Aristoteles cogitur ire pedes». Vagyis, hogy az orvos meggazdagszik, a jogász nagy méltóságokra, tisztségekre jut, de a szegény bölcselkedő, vagyis a tanár, aki filozofálással, oktatással foglalkozik, bizony, csak gyalog jár.

Nekünk is el kell ismernünk, hogy a tanárok bizony csak olyan gyalogjárók, mert el van zárva előlük a fejlődés további útja.

Ebből a szempontból a tanítókra nézve is kívánom, hogy adassék mód számukra, hogy társadalmi pozíció tekintetében is feljebb emelkedhessenek; adassék mód arra, hogy akadémiai tanulmányokkal egészíthessék ki tudásukat s hogy szakképzettségük alapján ők is alkalmazhatók legyenek a tanfelügyelői állásokra is.

A tanári pálya is olyan, hogy egy korlát áll a tanárok előtt, ahol már non plus ultra; ennél tovább nem mehetnek, mert az egyetemi tanárság csak ritkán nyílik meg a középiskolai tanárok előtt s mintegy különálló pályának tekinthető. Azt lehet tehát mondani, hogy a tanárok, működésükhöz, társadalmi feladataikhoz képest, tényleg nem részesülnek kellő dotációban s épen ezért e tekintetben is bátorkodom kifejezésre juttatni egy óhajást, amely, hogy figye-

lembe vétessék, azt a tanárok nagyon is megérdemlik.

T. Ház! Elismerem, hogy 30 évi működés után talán nem minden tanár szorul rá a nyugalomra, különösen akkor, ha gondoskodás történik arról, hogy a tanárok egyetemi pályájuknak elvégzése után nyomban alkalmazást is találjanak, sőt tényleg van abban valami, hogy a munkához szokott ember nem is érzi jól magát, ha munkás életét egyszerre teljes munkátlanság váltja fel, de arra igenis rászolgál a tanár, hogy munkáján előrehaladott korában könnyítsünk. Azt hiszem, hogy ezt a kérdést úgy lehetne megoldani, ha a tanárnak, mondjuk, 25 évi működés után adjunk könnyebbséget. Nem penziót, hanem tanóraik számának leszállítását tartanám célszerűnek, mondjuk 18 órától 12 órára.

Ezáltal két célt érhetnénk el. Egyrészt megmaradhatnánk azok az öreg, kipróbált tanárok, akik nagy tapasztalatokkal rendelkeznek, másrészt módot nyújtanának arra, hogy fiatalabb tanárok is kineveztesse nek, akik a modern szellemet hoznák magukkal az iskola falai közé. Egyfelől az értékes tapasztalatok, másrészt a modern szellem adná meg együttvéve azt az igazán szerencsés vegyületet, amely közoktatásügyünknek nagy hasznára válnék.

A tanítónő szociális feladata.

Irtá: Boros József.

Vizsgáljuk, mit tehet a tanítónő a tanköteles koron túl levő falusi hajadonok érdekében?

Egyesület szervezését egy és száz ok miatt nem tartom célravezetőnek. Csak két döntő körülményt említek. Egyik az, hogy egyesületünk ügyis van már elég, de azok sem virágoznak, céljukat nem érik el. Miért? A nemtörődomség, legtöbbször, és ez a fő, a helyiségek hiánya miatt. Hogy ez sok faluban így van, az tagadhatatlan. Ha leányegyesületet állapítanánk, az is hasonló sorsra jutna. A másik fontos ok pedig az, hogy az egyesületi élet által épen attól vonnók el a leányokat, amit meg akarunk velük kedveltetni: a női munkától. Állításom igazolására több okot nem is hozok fel. Kevésbé, sőt ki merem mondani, rosszul ismeri az a falut, aki a mai rossz közszellem és az alacsony fokon álló népműveltség mellett egyesületbe akarja tömöríteni a falu leányait. Persze, kivétel itt is van.

Legcélszerűbbnek és legjobban kivihetőnek tartom vasár- és ünnepnap délután a falu leányainak előadások rendezését. Ezt is két részre osztom. Egy óra elméleti, egy pedig gyakorlati oktatás legyen minden délután az iskolában, vagy más alkalmas helyiségben. Elméletileg a következő tárgyakból tartson szabad előadásokat mindig egy-két ének és szavalat kíséretében: hit- és erkölcsstan; háztartás- tan; szövetkezetek; egészség- és mezőgazdaságtan; természettan, történelem, földrajz; arúismeret és hamisítványok megismerése.

Legelső sorban is a lelki művelésre kell kiváló gondot fordítani. Buzdítsa a tanítónő a leányokat, legfőképp azonban mutasson mindenben jó példát, hogy imádságaikat végezzék el ájtatosan és buzgón.

bárhon vannak és bármit dolgoznak. Munka közben gyakran küldjenek áhitatos fohászokat a Mindenhatóhoz, mert ezek egyrészt megóvják a kísértésektől, másrészt a munkakedvet fokozzák, élénkítik.

Vasár- és ünnepnapokon sohase mulasszák el saját hibájukból a szentmisét, hogy jelen lehessenek a legszentebb áldozat bemutatásánál, hogy kérjék és halat adjanak a jó Istennek és a szentmise kegyelmeiben részesülhessenek. Mily könnyen szervezhető a tanítónő, és ebben segítségére siet a falu tanítója is, a lányokból a templomi énekek betanítására énekkart.

Tisztítsák meg lelküket a bűntől a bűnbánat szent-ségében minél gyakrabban és vegyék magukhoz a legméltóságosabb oltáriszentséget, hogy lelküket megerősítsék a bűnök, a gonosz kívánságok ellen, hogy lelkük szép tiszta és jó legyen.

Ily szép tiszta lelkű nő, ha gyakorolja magát a szelídség, alázatosság, türelem, becsületesség, engedelmség, lelki tisztaság és szeretet erényeiben, föl lesz ruházva mindazokkal a jó tulajdonságokkal, amik a nőt vallásossá, jóvá, széppé és kedvessé teszik.

Az említett lelkigyakorlatok elvégzése és az erények gyakorlása által, ha föl is vannak kellően vészelve hajadonaink a bűn, a csábítás, a veszélyek ellen, a tanítónő mégis mutasson rá azokra a veszélyekre, amelyek őket az életben környékezik.

Emelje ki előttük, a szentek életéből vett példák-
kal illusztrálja, milyen drága kincse, fő ékessége a nőnek a lelki tisztaság.

Óvja őket a ponyvairodalom lelket ölő termékeitől. Mutassa ki, hogy a szabadkőműves és a szociáldemokraták tanainak terjesztésével foglalkozó lapok és röpiratok mennyire sárba tiporják az isteni és emberi tekintélyt, keresztülgázolnak a család és egyén erkölcsi életén, káromolják méregbe mártott tollal az Istent, támadják nyíltan vagy alattomosan a katolikus egyházat és annak intézményeit, szeretnének kiirtani a valláserkölesösséget és hazafiságot.

Hívja fel figyelmüket, mekkora veszedelem fenyegeti azon lányok ártatlanságát, akik a szennyirodalom termékeit olvassák. Városokban a vásáron vagy a faluban is megjelenő árusítótól pár fillérért felkínált csunya elbeszéléseket és szeméremsertő illusztrációkat tartalmazó füzeteket, könyveket soha ne vásároljanak, ne olvassanak és azok terjesztését tőlük telhetőleg akadályozzák meg.

Olvassák és pártolják a szabad sajtó és pornográfia helyett az ifjúsági könyvtárt, a katolikus sajtó termékeit. Ez utóbbiban látni fogják, hogy a szegény nép jogos érdekeiért napról-napra sikraszáll. Azért ne csak ők maguk olvassák, hanem mindegyik leány kedveltesse meg otthon a családdal is a katolikus sajtót.

Ismertesse a Szociális Misszió-társulat feladatát, hogy azok, akik Budapestre mennek szolgálni, részesülhessenek ez intézmény áldásaiban. Hogy ez a társulat csekély összegért ad élelmet és éjjeli szállást, sokszor ingyen szerez jó, megbízható helyet és ami fő, megmenti őket a cselédszerző uzsorások karmaitól. Ez az intézmény egyúttal gondoskodik arról is, hogy a cselédek vasár- és ünnepnap délután hasznosan tölthessék idejüket, szórakozást is találnak eleget és így megmenekülnek a nagyváros ezer és ezer veszélyétől, csábításától. Figyelmeztesse őket, kösse lelkükre, hogy soha, semmiféle körülmények között ne hallgassanak idegenek fényes ajánlataira, csábítására.

De ne csak a városba menőket, hanem azokat is figyelmeztessük erre a veszélyre, akik kíváncsiak Amerikába. Akik kisebb városokba mennek szolgálni, azokat is tájékoztassa és védje meg a városban rájuk leselkedő veszedelmek sokaságától.

Most pedig a háztartás- és mezőgazdaságtannal foglalkozom röviden.

Bátran merem állítani, hogy a gazdasági növelés elhanyagolása a másik oka a mai sok bajnak, szegénységnek, a falu pusztulásának.

Tagadhatatlan, hogy a gép- és gyáripár a régi jó időkön nagyot változtatott. Bizony a háztartásban gépek és különféle eszközök segítségével sok olyan dolgot el lehet pár nap alatt végezni, amelyeken nagyanyáink hetekig, hónapokig dolgoztak. Az sem vonható kétségbe, hogy a mai fejlett gyáripár sok nőnek nyújt tisztas kerestet, megélhetést. De azért én még is azt mondom: vissza a házi munkához, ne tóduljanak városokba, gyárakba. Mert a háztartásban, a gazdaságban most is található a leányok annyi munkát, hogy szorgalommal, ügyességgel és takarékosággal nemcsak nélkülözhetlenné tehetik magukat, hanem a család jövedelmét, bevételét pár száz koronával gyarapíthatják évenként.

Vegyék ki részüket a háztartás gondjaiból. Segítsenek édes anyjuknak minden dologban. Tanulják meg, hogyan kell az ételleket izletesen és olesón előállítani. Hogyan kell egy jó háziasszonynak a kiadásokat okosan beosztani, legolcsóbban beszerezni a nélkülözhetetlen cikkeket, szóval hogyan kell egy jól és olesón vezetett háztartást kezelni. Nem csekélység ám ez. Egy rossz háziasszony a férj minden kerestet eltékozzolhatja a sütés-főzésnél, mégsem esznek izletes ételleket. Ilyen asszony, hogy sok van, az mutatja legjobban, hogy tavasszal és nyáron, amikor leginkább kellene a nagy munka miatt a testet táplálni, nincs a háznál zsír, szalonna, egy kis sonka, hanem mindent úgy vesz hitelbe és drága pénzen. Gyakorlatilag tanítsa a tanítónő és kedveltesse meg velük a foltozást, a varrást. Ne csak varrógépet vétessenek, amely ma már ritka házból hiányzik, hanem tanuljanak meg rajta varrni is. Mert minek akkor a varrógép, ha a cifra divatos ruhákat a varrónél készíttetik. Szóktassa rá őket az egyszerűsége. Teljes erejével küzdjön a mai hőbortos divat kinővései ellen. Mennyivel szebb az egyszerű tartós ruha, mint a cifra bolti rongy, amelyet még foltozni se lehet. Készítsék maguk ruháikat, mert ezáltal nemcsak ügyességre tesznek szert, hanem fölösleges pénzkidobástól is megszabadulnak és munkát, kerestet adnak maguknak. Erre még később rátérek. Mutasson rá, hány családot tönkretett egy asszony vagy leány esztelen fénytűzésével, divatos hőbortásaival.

Vezesse be a lányokat a konyhakertészet titkaiba. Kert minden háznál van, de azért háziasszonyaink nagy része a vásárban vagy városban szerzi be a téli zöldséget, hagymát és más efféléket. Nem tudnak, vagy restellenek vele vésződni. Pedig ez oly szép, egyszerű és a nőnek egyik büszkesége.

Tanítsa meg őket a konyhakerti termékek télre való elrakására. Hadd legyen az étel sorrendje változatos. Hisz most a szegény népnél télen a főzelék, krumpli, káposzta meg bab, káposzta meg krumpli. Hány asszony nem tud el-

tenni télre ugorkát, zöldbabot, tököt, fejes- és kelkáposztát, egest, ribizskét, cseresznyét rétesre, vagy nem tud aszalni vagy lekvárt főzni.

Mekkora hasznót hajtana, ha lányainkat megtanítanók a gyümölcsnek ideiglenes eltartására. Ne akkor dobják piacra például szilva- vagy alma-termésüket, amikor igen olcsó, hanem pár hét vagy hónap múlva, amikor már sokkal többet kapnak kilójáért. Sajnos, nálunk a kerteket kevesen kezelik okszerűen. A földművelésügyi miniszter éppen ezért adott ki rendeletet, hogy akik kéri, fölvetetnek egy-két évre napi 3 korona napszám mellett valamelyik állami kertészetbe, ahol a kertészet valamely ágát megtanulhatják. Sőt azoknak, akik eladásra szövetkezve természetnek zöldséget, segélyt is ad. Menjen el egy-két leány a faluból, hogy a konyhakertészet titkait elsajátítva, a jó példaadás nyomán annak művelése fellendüljön a faluban.

Hátra van még a helyes tejkezelés, a baromfi- és libatenyésztés. A mai drága világban mennyi aprópénzt hozhat a házhoz az a nő, aki ezekhez alaposan ért és nem sajnálja a fáradságot. Miután földművelő nép vagyunk, kétszer-háromszor annyinak kellene lenni a kivételnek, mint jelenleg. Itt van kedvező alkalmunk rámutatni a tanítónőnek a szövetkezetek hatalmára, áldásaira. Magyarozza meg nekik, hogy itt legelső kötelességünk kizárni mindenféle üzletből a fölösleges közvetítő kerekedelmet. Ne idegen szedje le előlünk és a magunkból a tejfelt, megtehetjük ezt mi is, ha tej-, baromfi- és tojásértékesítő szövetkezeteket alakítunk. Nagy mennyiségben és csak egy-kétféle tényésszen vagy természetesen a falu népe. Ennek betartása annyira fontos, hogy másképp érdemleges eredményt nem lehet felmutatni. Oltsa szívükbe a szövetkezetek iránti szeretetet. Támogassák most és később asszony korukban a szövetkezeteket, mert ezek önzetlenül szolgálják a falu érdekeit, mert csak így szabadulhat meg a falu népe az uzorásoktól és tehet szert vagyonra. Mutassák meg majdan a férfiaknak, mire képesek ezen a téren is a magyar nők.

Törekedjék arra, hogy a történelem tanítása által minél lelkesebben, önfeláldozóan szeressék az édes magyar hazát, hogy annak jóban-rosszban hű és áldozatkész lányai legyenek és azt soha el ne hagyják. Ne hallgassanak a csábító szóra, ne menjenek vakon Amerikába a bizonytalan és csalódásokkal telt életnek, mert itthon, ha tanulnak és becsületesen dolgoznak, könnyebben szerezhetnek, könnyebben boldogulhatnak, mint idegenben.

A természettudományokból tartott előadásoknál különösen arra ügyeljen, hogy a tanultakat a mezőgazdasági gyakorlatra való mindennapi vonatkozásaiban használni tudják, hogy a gazdálkodásban előforduló hibák kivesszenek.

Nincs rutabb a piszkos nőnél. A tisztaság fél egészség. Az egészség a legdrágább kincs. Ezek oly igazságok, amelyekhez semmi megjegyzést sem teszünk. Itt tág tere nyílik a tanítónőnek, hogy a falu lányait megtanítsa az egészségtan főbb szabályaira. Hogyan kell védekezni az egyes fertőző betegségek ellen, mit kell tenni balesetknél, hogyan kell ápolni a betegeket, a lábbadázókat. Nagy gondot fordítson a rettenetes, nemzetpusztító tüdővészre. Ennél nagyobb vérzőbb sebé talán nincs is nemzetünknek. Tanítsuk meg a nőket a védekezésre, a betegek ápolására. Ezer és ezer ember életét mentjük meg egy évben. Az említett bajok

minden asszony életében egyszer-másszor előfordulnak. Milyen jó, ha van egy értelmes, okos asszony kéznél. Hisz azt lehet mondani, az egész család egészsége a szerető gondos anya vállán nyugszik. Biztosra veszem, hogy a szerzett elméleti és gyakorlati útmutatásokkal sok bajnak, betegségnek tudják elejét venni a falu leányai.

De egyúttal mutasson rá az anyyira elterjedt és sokszor halálos kimenetelű kuruzslásokra, babonáságokra. Tegye nevetségessé azt a sok hókusz-pókusz, amelyet egy-két öreg asszony oly szenvedéllyel, akárom mondani, nem csekély jövődellemmel folytat a faluban. Ha komoly baj van, orvoshoz kell fordulni, nem holmi javasasszonyhoz. Igazán lesújtó, hogy napjainkban is nem egy emberi élet semmisül meg ilyen «tudós» asszonyok keze között.

Külön óhajtók foglalkozni a csecsemő és kis gyermek gondozásával, nevelésével. A lányok talán mindegyike gondozott már csecsemőt vagy kis gyermeket. Nem szabad tehát e dolog felett egyszerűen napirendre térni. Inkább fel kell őket világosítani, mily sok ártatlan hal meg minden évben a rossz és helytelen táplálkozás miatt, az anyai kötelességek elhanyagolása folytán. Csökkenjen végre hazánkban a nagy gyermekhalandóság. Előadásai által arra törekedjék, hogy a lányok fokozottabban szeressék, kedveljék a kis gyermeket. Így azután szinte észrevétlenül küzd a nemzet testén rágódó veszedelmes baj: az egyke ellen is.

Említse meg a csecsemő- és gyermekvédő egyesületeket, mert mint leendő anyák, kerülhetnek olyan körülmények közé, hogy ezen intézmények valamelyikét igénybe vennék, ha tudnának róla. Különben ez egyesületek működésüket ismertetni szokták füzetben vagy könyvben. Ezeket és a földművelésügyi minisztérium vagy például az OMGE vagy a Magyar Gazdaszövetség által ingyen adott könyveket, füzeteket hozassa meg a tanítónő — csak egy levelező-lapjába kerül — és ossza ki a lányok között.

Az áruismeret és hamisítványok ismertetésénél számtalan példával szolgálhat. A mai világban ezek elsajátítására is nagy szükségük van. Asszonyaink hányszor vesznek selejtes árút, méregdrágán szereznek be hamisítványokat. Rengeteg vagyon pazarlódik el évente a tudatlanság miatt.

Gyakorlatilag tanítsa a lányokat kézimunkára. Télen a házi dolgot elvégezve nem igen találnak munkát. Sokan tétlenül töltik az időt. A tétlenség pedig a bűn egyik forrása. Tanítsa tehát őket ne csak foltozni, varrni, hanem szeressen nekik olyan munkát, amely által egy kis aprópénzt is visznek a házhoz. Úgyes és élelmes tanítónő talál rá módot, hogyan foglalkoztassa a lányokat, hogy télen is kereshessenek. Például Lengyel István káplán Kapuvárott a földműves lányokkal cernagombot készítet oly szép eredménnyel és kevés fáradsággal, hogy egyik-másik ügyesebb lánynak napi 1 vagy 1-20 korona is jut. Ha egy pap ilyenre képes, mennyivel több eredményt tudna felmutatni egy nő, ügyeszeretettel és kitartással. Rajta tehát, foglalkoztassuk a falu leányait munkával, kedveltesük meg a házi és mezőgazdasági iparnak azon részeit, melyeknek nők a mesterei.

Hívja fel figyelmüket az ügynökök, utazók garázdalkodásaira. Ne hagyják magukat becsapni, ne vegyenek váltóra, részletfizetésre. Vannak megbízható kath. cégek, ott vásároljanak.

A munkának, melyet a lányoknak adunk, két-féle haszna van: erkölcsi és anyagi. Erkölcsi szempontból azért értékes, mert megmenti a dolgozót a nyomortól, a tétlenségtől, amelyek sok bűnök az okozói. Anyagilag tisztességes keresetet biztosít, a megélhetést elősegíti, becsületet, dicséretet szerez a munkálkodónak és áldást hoz a környezetre is.

De a tanító munkássága nem merülhet ki kizárólag a vásár- és ünnepnap délután tartandó előadások keretében. Ezt a munkásságot folytatni kell a társadalomban. A lányokkal uton-útfélen találkozunk. Szeretettel, kellő tapintattal érdeklőd-jék ügyes-bajos dolgaik iránt. Ha valakin lelki nyugtalanságot vesz észre, ha valami bántja, ha valaki elkésérítette, szépszerével tudakolja ki az okot, a kesergőket vigasztalja, öntsön bátorságot, kitartást a csüggedőkbe, védje az ártatlanul szenvedőket.

Visszont, ha látja, hogy valaki a bűn útjára akar tévedni, szigorúsággal párosult szeretettel intse beszélgé le rossz szándékáról. Ne engedje az ilyen tévelygő lelket a bűnbe sodródni. Azon szerencsétleneket, akik már elbuktak vagy a teljes züllés veszedelme fenyegeti őket, kétszeres gonddal, figyelemmel és szeretettel vegye körül. Vezesse vissza a rendes életbe, mentse ki őket a bűn posványából. Ezekből a szerencsétlen teremtekből, hiányzik a hit, a bizalom, az igazi szeretet. Öntsön beléjük hitet, bizalmat, éreztesse velük szívének egész szeretetét, igaz részvétét. Én hiszem, hogy ilyen foglalkozás mellett sikerül a megmentésük.

Egyet azonban ne felejtsünk el. A tanító társadalmi munkásságát ne egyedül teljesítse. Okvetlenül nyerje meg munkatársul az édesanyját. Karöltve könnyebben, biztosabban célhoz érnek és a tanító nem lesz kitéve annak az eshetőségnek, hogy egyik-másik elvakult anya majomszeretete, ósdi maradisága, tudatlansága, esetleg rosszakarata lerontsa munkájának eredményét.

Mégegyszer hangsúlyozom, hogy a tanító mindenben jó példával járjon elől, szeresse, oktassa, gyámolítsa, nevelje, vezesse a falu leányait egy szebb, boldogabb jövő felé.

A lányok mintegy második gondos, szerető anyát lássanak benne, tiszteljék, becsüljék; szeressék, mint jóakarójukat, akilhez mindenkor és mindenben bizalommal fordulhatnak.

Hazánk lelkes honleányai, magyar tanítónők! Föl a munkára! A falusi lányok vallás-erkölcsi és gazdasági nevelése legyen a társadalomban első és legfőbb kötelességünk, mert mint Mailáth József gróf mondja: «Ezt a nemzetet csak a magyar nőkkel, a magyar anyakkal, a magyar háziasszonyokkal fogjuk nemcsak visszahódítani a letért ösvényről, az ősi, nemzeties, vallásos, józan és boldogulni tudó életre. Miként láttuk, hogy az ezeréves Magyarország fönmaradásában a vallásos nőknek óriási részük vala, úgy a másik ezer év dichőségés elérése a vallásos magyar nők kezében van».

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A jó Isten Nellikéje. Angolból fordította a pécsi növendékpapság Szent-Pál-Társulata. Ismered a jó Isten Nellikéjét? Ugy-e nem! Ő egy szegény ír kisleány volt, kinek édesanyja korán elhalt s így egy intézetbe került, hol példás magaviselete és jósága

miatt mindenki szerette. A jó Isten ezen gyermeket oly sok kegyelemmel halmozta el, hogy az intézetben őt mindenki bámulta. Az Oltáriszentségben jelenlevő édes Üdvözítőt rendkívül szerette s már négy éves korában a szent áldozáshoz járulhatott. Nellike minden héten 3—4-szer áldozott; napról-napra jobb, szentebb lett. A jó Jézus Nellikénél megmutatta, hogy mennyire ohajtja, hogy a gyermekek korán és sokszor áldozzanak. Hogy ez a sok áldozás mily széppé tette Nellike lelkét, azt megtudhatod, ha ezen rendkívül kedves és bájos életrajzot nagy figyelemmel átolvasod. Ára 60 fillér.

Williamson C. N. és A. M. Az arany csönd. Fordítottak: Früchtl Ede és Pogány Kázmér. Az újabb angol regényirodalom legkedveltebb művelői közé tartozik a Williamson testvérpár, kinek már több regénye (Benzinó néni, Az én sóffór barátom, stb.) jelent meg magyar nyelven és egy csapással meghódították a magyar közönséget, aminthogy az angol regényolvasó közönség is olyan arányban karolta föl műveiket és olyan példányszámban jelennek meg azok, hogy még a regényfogyasztásáról híres angol olvasóközönség között is paratlan. A Szent-István-Társulat az írópárnak új és sok tekintetben új csapásokon haladó szépirodalmi művét mutatja be. Ha magyar nyelven eddig megjelent művekben leginkább a szinompától szinte duzzadó leírásokat esodáltuk, «Az arany csönd», mely Afrika forró homokjára vezet bennünket, már szinte izzik, forr a színektől és ez a színbőség pompás milió az izzo szenvedély számára, mely Majeddinet, a fiatal arab törzsfőnököt egy európai leány iránt elfogja, de amely szenvedéllyel és a rejtelmes arab világnak, mely mögött egy becsvágyó marabut szit titokzatos tüzeket a francia uralom ellen, ezer veszedelmével szemben győzedelmeskedik Viktoriának Isteben való bizalma és a hü szerelem, melyet nagy lelki küzdelmei között is táplál iránta egy fiatal angol: Knight Róbert. A Szent-István-Társulat hü és megbízható fordításban adja ezt az igazán irodalmi értékű és a figyelmet mindvégig lekötő művet és a fordítók igyekeztek a nyelvi szépségeket is visszaadni. Ára két kötetben fűzve 3 korona 60 fillér.

Orbán Dezső: A gyöngysoros Diana. Regény. A könyv a modern angol regények modorában indul, szélesen hömpölygő szövevényes mesével, mely érdekességben folyton fokozódva köti le az olvasó figyelmét. A gyöngysoros Diana nem élő személy, Giovannone híres régi olasz mester egy festménye, mely felfedezetlenül hever egy római ügynök villájában, míg nem egy Rómában élő magyar művész-növendék fölismeri és kiszabadítja a százados kor fátyola alól. A műretek után ádáz küzdelem indul most meg a regény szereplői között, sőt — mint a híres Monna-Lisával történt — tolvajkézre is jut, hogy végül az állami képtárban találja meg örökös helyét. A mese keretét az Örök-város művészi világában élő tipikus alakok jellemképei kísérik, akik eleven ütemben úgy berregnek egymás után, mint művészi jelenetek egy szenzációs mozi-vászon. A kifejlett angol regénytechnika átültetésének első kísérlete ez a mű a magyar könyvpiacra. Ára fűzve 1.40 korona.

Sztáray Irma grófnő: Erzsébet királyné kíséretében. Kegyelet írta e könyvet: írónő, aki csodál és szeret. Az írónő meg akarta közelíteni a legerdés alakot s így a fényes Fölségből problema lett, melyet ő a finom női psziché érzéseinek intuícióival iparkodott megoldani. Ahhoz természetesen nemcsak az

kellett, hogy a grófnő a királynét életének utolsó éveiben utazásain mindenütt kísérte, hanem mindenekelőtt kellett hozzá az az odaadás és szimpatia, az a rajongó tisztelet és szeretet, mellyel gondolatait s érzelmeit leste, mellyel mint bolygó a ragyogó nap körül, szolgálatában forogni és élni kívánt; kellett ahhoz az a lélek, mely úgy tisztel és szeret, hogy sokszor teljesen eltüntetve látja a távolságot, mely közte s a királyné közti természetszerűen van, máskor meg fél, aggódik, hogy odaadását tán sohasem nyerheti meg, mert megesett, hogy néha hidegben nézett rá a Főiség s úgy tetszett, mintha olyankor egy-egy gondolattól meglepetve, hirtelen elzárkózott volna előle. Ezzel a finom lelkiséggel van ez emlékiratokban behintve minden oldal s minden sor s úgy folyik az elbeszélés, hogy az ember nem vesz észre stílust s alakítást, hanem élvezzi az akcentust, mellyel ezt mind elmondja nekünk. A királynét minden oldalról bemutatató modorban írja a grófnő emlékeit s az olvasó öntelemeden kíséri s kiérzi, hogy van valami rejtelmes fokozás s emelkedés e leírásban. Ugy látszik, mintha az író is egyre rajongóbb s ragaszkodóbb érzésekkel környezne úrnőjét, akit oly hamar s oly varatlanul s rettentő módon kellett elveszíteni. Magának a rettenetes eseménynek s az azt követő napoknak leírásában pedig oly megrendítő szépségben mutatja be a női lélek erejét s szépségét, hogy azt kell gondolnunk, Isten a grófnőt rendelte a szerencsétlen királyné örangyalául s őt bizta meg azzal is, hogy népe számára ez emlékkönyvben örökítse meg fájós emlékét. III. kiadás. Ára 2 korona.

Wiseman Miklos: Fabiola vagy a katakombák egyháza. Fordította: *Haudék Ágoston*. Olesó népies kiadás. Wiseman érsek örökbeesü könyvében két világ néz egymással farkasszemet. Az egyik a pogány Róma, légiók öldöklő fegyverre támaszkodó caesari istenített hatalmával, vad bachanáliával és számtalan mámoros istenével, kiknek hatalmában azonban senki sem hisz. És ezzel a korhadó bűnös világgal szemben a földalatti Róma füledt sikátoraiból, a katakombák homályos mélységeiből fölfelé áramlik egy megújított, diadalmas világnak szele. Eleinte kicsiny még ez a világ, csak a külvárosok szűk útvesztőiben fejlődhetik, de később nyomul, törtet előre az áradat és elborít a szeretet vize mindent: a rabszolgá füledt odúját épenúgy, mint a császár márványoszlopos palotáit. A regény központjában van Fabiola, előkelő, nagyműveltségű, római hölgy, akinek lelkét ez a tisztító, krisztusi hatalom szinte észrevétlenül alakítja át kereszténnyé. Fabiola a keresztény irodalom örök kincsé és épenúgy mint a Szentírásnak, egy katolikus család asztaláról sem szabadna hiányoznia. Képekkel. Ára két kötetben füzve 2 korona 40 fillér.

Az áhítat könyve. *Imádságos könyv.* Szerzője a tudós cisztercita *Platz Bonifác dr.* Nem kölcsönvett, hanem a szerző lelkéből kiirt elmélkedő imádságok, melyek szent vallásunk igazságainak alapján szárnyaló gondolatokkal vezetik a hívő szívet a keresztény élet utain föl a magasba: Isten felé. A lélek elmélyed az igazságok szemléletében; azoknak szépsége magával ragadja az imádkozót; világosság, öntudat, vigasztalás s erő száll a szívbe, mely éri önmagában Istennek közellétét, hallja hívő szavát s mint tudatos keresztény követi azt. Ajánljuk mindenkinek ez imádságos könyvet, aki lelki nemességre törekszik és biztos vezérfonalat keres az élet utain. Mindenki megtalálja könyvünkben azt, amit lelke

ohajt; az okulást, a vigasztalást, a szent lelkesedést. De főleg megtalálja Isten, akire e könyvnek minden sora, minden szava irányul. «Az áhítat könyve» nemesen egyszerű díszben jelenik meg, finom papíron, éles betűkkel, kicsiny, 32-ed alakban. Árak: vászonkötésben 2-40 korona, bőrkötésben 6, 8, 10 kor.

Zeneértőknek kedves dolog, ha karácsonyi és újévi ajándékkul a következő szép kiállítású műveket rendeljük meg: Präludiumok az összes hangnemekből 4 kor. Jézus élete. Karácsony és minden alkalomra 1 kor. Karácsonyestii örömeinek C, G, D-dur dudajáték darabonként 1 kor. Á-, E-dur darabonként 75 fillér. Hazafias Mária-dalok, három füzet, darabonként 3 kor. Egyéb Mária-dalok, hat füzet, különböző árakban. Nagyobb «Ecce Sacerdos» 2 kor. Kisebb «Ecce Sacerdos» 1 kor. 60 fill. Ünnepi daloskönyv, gyermekkar, 3 kor. Ugyanez, vegyes kar, 3 kor. Tanítóinduló, 1 kor. 60 fillér. Ábrándok, Álmok, 12 magyar dal, 3 kor. Királyasszony kertje, 12 magyar dal 3 kor. Népszöveg-ségi induló, 75 fill. Idyll, hatoldalas műdal, 2 kor. Kapható: Kontor Elek, Budapest, II., Albrecht-út 7. szám.

Egy áldott lélek írásai jelentek meg a minap. A könyvnek sárgas rózsaszín borítékján két szálcaska virág, fölötte a cím: **Török Frigyes munkái, összegyűjtve barátai által.** Aki írta, ott pihen már szülőföldjének gyepszíne alatt és porladó szívéből unokái élednek annak a virágnépnek, melyért élő szíve oly gyöngéd szeretettel nyiladozott. Megértő jóbarátjai pedig most könyvbe foglalták azokat az írásait, amikben szelíden elmélkedő, tisztasággal teljes és alázatos lelkének vonásai leginkább kiemelkednek. Török Frigyes, ámbár középiskolai tanár volt, nem sokat tanított iskolában, de írásai Isten szíve szerint való, született nevelőre vallanak, akinek bensőjében, mint valami meleg családi otthonban, közlésre kész tudomány és szeretet lakott. Ezeknek sugara különösen lakóhelyére és annak vidékére irányultak és a kötetben összegyűjtött munkáit épen ez teszi a tanítóra és tanulóra nézve nagyon értékesé. Az első a kötetben és egyúttal a legterjedelmesebb a *Határjárás Eger körül.* Ebben — az év tizenkét hónapjához füzve — megírja egy fiatal társa kíséretében Eger vidéken tett sétáit és gyalog kirándulásait, amelyekben a természeti jelenségek, állat-, növény- és ásványvilág, néprajz, történelem, mondavilág stb. szívet-lelket gyönyörködtető, bájos képpé olvadnak össze. A legtanulságosabb és legkedvesebb környékismertetés ez, igazi tanítónak valóságos öröme. Megszólal benne fű, virág, fa, szikla, országút, rom, falu, város és vármegye, no meg aztán a igazi népszava: a mélyeséges hit, a szelid okosság és a nép mesemondó lelke is. A többi, kisebb közlemény: *Eger vára, Eger jelépitői, A magyar Athén egy lusztruma, Petőfi Egerben, Zalár József, Káin álma, Kandra Kabos, Jánoska, Búcsu és búcsúfia, A szerelem költője, Muzsikaszó, Az elemek hatalma, M—M, egytől-egyig a szülőföld képéből sugárzó hazaszeretet friss levegőjét árasztják és e levegőben ott nyílnak mindenütt az elmélkedés virágai a szelid gyöngédség kocsánján.*

Tanítói, iskolai és népkönyvtárba ennél nemesebb irányú, kedvesebb és tanítóra, tanulóra és népre nézve tartalmi és alaki tekintetben képzőbb munkát nem sokat tudnék ajánlani. Bilti ára 5 korona, de aki közvetlenül az egeri liceumi nyomdából rendel, 4 koronáért kapja meg a 321 lapra terjedő, szép kötetet.

Rovó Lajos.

Minde könyvek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Bpest, IV. Kecskeméti-u. 2.).

HIREK.

Az Erdélyi Róm. Kath. Tanítóegyesületek Szövetsége megbizásából *Zsögön* Zoltán tanítóképző tanár, szövetségi elnök a napokban nyolc tanítóegyesület — és csaknem ezer tanító nevében folyamodványt nyújtott be a magyar országgyűlés képviselőházához dr. *Issekutz* Győző országgyűlési képviselő ellenjegyzése és közvetítésével. A folyamodványban a Tanítóegyesületek Szövetsége — *Kovács* Andras tanítóképző tanár közgyűlési indítványa alapján — a felekezeti tanítók fizetésének az államakeval törvényhozásilag leendő egyenlősítéseért, a családi pótlékért, a kántori jövedelemnek a tanítói fizetéstől való szétválasztásaért s végül a székelyföldi, nyugós kepe megváltásáért fordult az ország törvényhozó testületéhez.

Tanító-gyűlés. Az «Eperjes Egyházmegyei Népevelők Egyesülete» folyó évi december hó 12-én az eperjesi Rákóczi Kath. Körben tartotta közgyűlését a következő tárgysorozattal: 9 órakor a gör. kath. székesegyházban szentmisét mondott *Kizák János* tanítóképző int. tanár, melynek meghallgatása után a gör. kath. polgári iskola új épületét ünnepélyesen felavatták, 11 órakor vette kezdetét a közgyűlés. 1. Pápai Himnusz. Előadta a g. kath. tanítóképző-intézet ifjúsága. 2. Elnöki megnyitót dr. *Vojtovich* József elnök úr tartott. 3. «Állatbiztosító Szövetkezetekről» előadta: *Pajlás* Gyula, a közsegi állatbiztosító szövetkezetek országos központjának titkára. 4. Gondolatok népevelésünk köréből. Tartotta *Petrássevich* Pál tanítóképző intézeti tanár. 5. Egyesületi világi elnök választatott. 6. Pénztári jelentés a tanítói segélyalapról. 7. Pályatételek kifizése. 8. Szózat. Előadta a g. kath. tanítóképzőint. ifjúsága.

Fölvívás — Lourdesba! Szabadjon ez úton fölvívunk hazánk kántortanítóit, tanítóit és tanítónőit, valamint övönőit arra, hogy a csak ez évben megindított és már oly általánosan elterjedt *Lourdes* című képes havi folyóirat, illetve szerkesztősége (Toth János plébános Fertőmeggyes) kettő nemzetközi zarándoklatot tervez a jövő évre és pedig: 1. május elején Tirol és Svájc felé (Innsbruck, Zürich, Bern, Genf) *Einsiedelnbe*, majd Lyon, Avignon, Toulouse érintésével *Lourdes*-ba — onnan jövet az egész Rivierán át (Marseille, Nizza, Genua stb.), Pisa mellett *Rómába* (épen a legnagyobb jubileumi ünnepekre), majd Loreto, *Pádua* és *Venecia* belevonásával haza (ez népzarándoklat lesz.). 2. július elején ugyanazon irányban tanulmányútként *München, Zürich, Bern, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes, Biarritz* (Atlanti-Oceán). — Visszajövet: *Marseille, Nizza, Genua, Milano, Venecia, Fiume* (Abbazia), *Zágráb* és Budapest. A vezetőségnek az volna fő óhaja, hogy a tanítói karnak minél több tagja csatlakozzék ezen oly annyira tanulságos külföldi nagy útra. Mert ezen úton valóban — világot látnának, tapasztalatokban és ismeretekben gyarapodnának, ezek mellett *Einsiedeln, Lourdes, Róma, Loreto, Pádua* megismerése által vallásos érzületükben is csak megerősödhetnek. Ez okból tenetileg nagyobb kedvezményeket szeretne adni nekik, hogy

annál könnyebben részt vehetnének. Ámde csak úgy segíthet ő is, ha viszont őt is segítik. Azt az ajánlatot teszi e célra, hogy akik esetleg utasokat iparkodnának e szép útra megnyerni, a jelentkező utasok arányában kedvezményesen (esetleg egészen ingyen) jöhetnek velünk. Ez által ők is terjesztenék a művelődést és vallásosságot, tehát részt vennének e nemes munkában. Az ily módon szerzett utasok jöhetnek májusban, az utasgyűjtő tanító urak pedig esetleg júliusban. Érdeklődjünk tehát ezen kedvező ajánlat iránt és mindenek előtt kérjünk a fenti folyóirathól gratis mutatványszámot illetve közelebbi felvilágosítást. Ezt egy nyílt levelezőlapon is kérhetjük. Ne mulassza el tehát senki. Mert kár volna ezen eszmét teljesen figyelmen kívül hagyni. Sőt épen ezért érdemes magát a folyóiratot is járattatni (esetleg kedvezményesen áron).

Tanítógyűlés. A *Dunaszerdahelyi R. K. Tanítóegyesület* évi rendes közgyűlést f. évi november hó 6-ik napján Bősön tartotta. A munkaprogram főbb pontjai voltak: 1. Elnöki megnyitót tartott *Herváth* Dezső egyesületi elnök. A kerületi esp. tanfelügyelő jelentése. A szülői gyakorlati bemutatása, előadta *Jakatics* Ferenc egyesületi tag. A tanítói segélyalapról, előadta *Herbst* József esp. tanfelügyelő. Az alkoholizmusról, előadta *Pinter* József egyesületi tag. A választmány által javaslatba hozott pályatételek. 1. A kartársi szeretet ápolása. 2. Mintatanítás a III. osztály számtananyagából.

Értesítés. Előfizetőinknek tudomására hozzuk, hogy a Katholikus Magyar Iskolaegyesületnél (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28., Szent-István-Társulat épületében) *Csernoch* János dr. hercegprímás ő eminenciájának művészi kivitelű rezkarcnyomatú arcképe (kartonmagasság 39,48; képmagasság: 18,24.) az összeg előleges beküldése mellett 3 koronaért kapható. Kérjük az összegnek haladéktalan beküldését, hogy az előjegyzés és majd a szétküldés rendes időre teljesíthető legyen.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

P. L. Készséggel támogatni fogom. — **M. F.** Kérelmezze. — **G. J.** A vizsgálati engedélyt az illetékes helyi hatóság adja meg. Az eljárásról a Rendtartási szabályzat intézkedik. — **N. E.** A választ kellő tájékozódás után megadom. — **V. Gy.** Válaszolni fogok levélben. — **S. E. W. I.** Az eredményt még nem hirdették ki. 2. Igen, közölni fogják az eredményt lapunkban is. — **Zs. K.** Az iskolaszéki elnök úr intézzen kérdést hivatalból a kir. tanfelügyelőséghez. — **H. D.** A díjfelvétele helytelenül vettek fel, mert az 1907. évi 27. t.-c. értelmében a képesítéshez nem kötött foglalkozások után járó díjak nem számíthatók a kántortanítói járandóságok közé. Az iskolaszék határozatát felebbezze meg az egyházi főhatósághoz. — **Cs. B.** Igen, kérelmezze. — **B. J., H. F.** Válaszoltunk. — **Sz. S.** Áttettük a kiadóhivatalhoz. Megküldik. — **G. B.** Intézkedtünk. — **W. D.** A hitközségi iskolaadót az illető szülők kötelesek megfizetni más címen meg nem róhatók. — **V. F. Sz.** Minden egyenesadót köteles fizetni jövedelmei után, csak a kirótt községi pótdadót nem. — **Egy tanító.** Nem. — **B. A. I.** A drágasági pótlék megilleti. Forduljon az iskolaszéki elnök útján a miniszterhez. 2. Az új fizetési törvényjavaslat szövegezése még ismeretlen. — **M. H., Sz. I., G. J., D. B.** Válaszoltunk. — **V. A. I.** A szabályzat arról intézkedik, hogy az iskolában a tisztaság általában ellenőrizendő. 2. Igen. 3. Igen, földadót is fizetni köteles. — **B. K.** Igen, köteles bejelenteni. — **Gy. A.** Áttettük a kiadóhivatalhoz. — **T. J. I.** Legalább három hónappal az esedékesség előtt. 2. Forduljon az iskolaszéki elnök úr tájékozódásért a kir. tanfelügyelőséghez. — **Kiváncsi.** Igen, egy példányban minden iskola tanítója megkapja a «Népevelőt» ingyen a Szent-István-Társulattól. — A Tanítók Évkönyvét most küldik szét

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltetnek, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

A «Népnevelő» f. évi 44. számában Nyitraperjésre (Prassicz Nyitra m.) hirdetett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbított dec. 20-ig. 1838 2—2

A pozsonyszőlősi róm. kath. népiskolához a tanév végéig helyettesítő kerestetik. A fizetés megegyezés szerint, de legalább 60 kor. havonta, lakás és fűtés. A kántorságban jártasnak mellékjövedelem. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő dec. 24. Az állás 1913. jan. 1-én elfoglandó. Az iskolaszék. 1846 1—1

Hontbesenyődi plébániához tartozó Alsóalmás köz-
ségben a kántortanítói állás lemondás folytán megüresed-
ett. Javadalma: 3 kat. hold és 498 □öl földbirtok;
amely jelenleg bérbe van adva; 20 m. tűzifa beszállítva;
19 hl. buza, 15 hl. rozs; munka és borváltság fejében
118 kor.; tandíjirpótlás 68 kor.; községtől 55.50 kor.;
államsegély 400 kor.; stóla kb. 30 kor.; a lakás áll 3
szoba, konyha, 2 kamrából, istálló, kocsiszín, sertésöl.
A pályázatokat a hontbesenyődi plébániahivatalra cí-
mezve 1913. jan. 15-ig kell küldeni. Nők is pályázhatnak.
Denes Béla plébános. 1845 1—1

A vágpattai róm. kath. kántortanítói állásra dec. 15-ig
pályázat hirdetik. A javadalom áll: 2 padlózott szoba,
1 konyha, 1 kamra és 1 pincéből, 1 szinből; 2 m. h.
846 □öl szántóföld 135 kor. bére; tűzifa pénzegyenér-
téke 40 kor., 22 hl. rozs 234 kor., 2 hl. bor 24 kor., egy
kocsi széna 20 kor. értékben. Tandíj a mindennapi tan-
kötelesek után a polgári községtől 500 kor., községi se-
gély 20 kor., stóla jövedelem 100 kor. A tót nyelv ismer-
ete a kántornak szükséges. Gorelovits István iskolaszéki
elnök Sopornyan. 1844 1—1

A megyerési (Komárom m.) róm. kath. osztatlan is-
kolához dec. 22-ig pályázat hirdetetik tanítói állásra.
Fizetése államsegéllyel 1000 kor. és lakás. Pályázatok
plébániahivatal Keszegfalva (Komárom m.) küldendők.
1864 1—1

Az illésházai (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál
megüresedett tanítói állásra dec. 23-ig pályázat hirdet-
tik. Javadalma községektől 300 kor., államsegélyből
700 kor. és egy bútorozott szoba. Személyesen megjele-
nők előnyben részesülnek. Nők is pályázhatnak. Folya-
modványok az iskolaszék címére küldendők. Az állás
január 1-én elfoglandó. 1862 1—1

Várkonyi (Pozsony m.) osztálytanítói állás üresedés-
ben. Választás dec. 27-én. Fizetés: 1000 kor., egy szoba
és 20 kor. kertpótlék. Nők is pályázhatnak. Kántorság-
ban jártas férfiak előnyben. Iskolaszék. 1860 1—1

Az ebedi róm. kath. iskolaszék a megüresedett kán-
tortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: 23 kat.
hold 852 □öl szántóföld, 125 □öl kert, 16 m.³ tűzifa
házhoz szállítva, munkaváltság 232.67 kor., 2 szekér
széna fejében 2 m. hold szántóföld, templomi szolgál-
atok címén 69.30 kor., kántori címen 42 kor., földmunka-
váltság fejében 150 kor., otyasütésért 12 kor., alapít-
ványok után 36.58 kor. és stóla jövedelem 40 kor., lakás,
mely áll 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pincéből és
gazdasági épületekből: A földek után járó összes adót a

megválasztott fizeti. Kötelessége az iskolaszék által ki-
jelölt osztályokat vezetni, az ismétlőiskolában a többi
tanerővel felváltva tanítani és az összes kántori teendő-
ket elvégezni. Pályázók kérvényeiket dec. 29-ig főtiszt. Fe-
hér Ferenc isksz. elnök címére Ebedre (Esztergom m.)
küldjék. Énekpróba és választás dec. 30-án d. e. 9 órákor
lesz. 1870 1—1

Borsós (u. p. Ótura, Nyitra m.) iskolaszék kántorta-
nítói állásra a «Népnevelő» 46. számában hirdetett pá-
lyázatot dec. 31-ig meghosszabbítja. Kubicza Coelestin
pléb., isksz. elnök. 1878 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Nyitravármegyei Kányahegyen megüresedett tanítói
állásra törvényes jövedelemmel pályázat hirdetetik. Tót
nyelv ismerete szükséges. Jelentkezhetnek tanítónők is.
Az állás 1913. jan. 1-vel töltendő be. Választás dec.
28-án. Kellőleg felszerelt kérvények idejekorán Plébá-
niahivatal Bajmóczlázán p. Nádasér címre küldendők.
1857 1—2

Pálosnagymezőre (nagyközség Bars m.) róm. kath.
német-magyar nyelvű kántortanítói állásra pályázat nyit-
tatik dec. 22-re. Javadalma díjével szerint: lakás 2 szoba,
konyha, kamra, pince, istálló, fakamra, ólak, készpénz-
ben a községtől 793.56 kor., vallásalapból 147 kor., stóla
359 kor., miseajánlatok, házasságok után összesen 58 kor.,
kántori földek 20 kor., kert természetben, földek bemi-
velési hívek által ellenérték 28 kor., 20 m³ kemény tü-
zifa a személyre, iskolafűtésre 11 m³ pályázatok benyuj-
tandók iskolaszékhez, az állás azonnal elfoglandó, el-
tlenben más hivatik meg. Schifferdecker Ferenc isksz.
elnök. 1855 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A backamadarasi (Marostorda m.) róm. kath. kántor-
tanítói állásra dec. 28-ig pályázatot hirdetünk. Java-
dalma: 900 kor. államsegély, 100 kor. a hívektől. Pá-
lyázatokat Bálint Vilmos plébános Ákosfalva (Maros-
Torda m.) címre kérjük. 1873 1—1

Győri püspöki megye.

A nagyécsi róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő
kántortanítói állásra pályázatot hirdet; javadalma a hit-
községtől és községtől 876 kor. érték természeti járandó-
ságban és készpénzben; 2 szobás lakás melléképületek-
kel, kerttel a díjével szerint és 124 kor. fizetési kiegészítés
az államtól. Kötelmei: a díjévelben feltüntetett iskolai
és kántori teendők végzése. A szociális Jolgokban is
jártasak előnyben részesülnek. A pályázat határidő dec.
27-ig, a választás dec. 29-én délután tartatik meg. László
Lófalvy Imre plébános, isksz. elnök. 1865 1—1

Mosonujfalu róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói
állásra pályázatot hirdet dec. 28-ig. Javadalma: 1000 kor.
(200 kor. államsegély), egy bútorozott szoba fűtéssel,
mely kerti létesítmény fejében adatik. Állás azonnal elfog-
landó. Tannyelv magyar. község horvátoké. Elnökség.
1871 1—1

Minde könyvek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Bpest, IV. Kecskeméti-u. 2.).

HIREK.

Az Erdélyi Róm. Kath. Tanítóegyesületek Szövetsége megbízásából *Zsögön* Zoltán tanítóképző tanár, szövetségi elnök a napokban nyolc tanítóegyesület — és csaknem ezer tanító nevében folyamodványt nyújtott be a magyar országgyűlés képviselőházához *dr. Issekutz* Gyöző országgyűlési képviselő ellenjegyzése és közvetítésével. A folyamodványban a Tanítóegyesületek Szövetsége — *Kovács* András tanítóképző tanár közgyűlési indítványa alapján — a felekezeti tanítók fizetésének az államiakéval törvényhozásilag leendő egyenlősítéseért, a családi pótlékért, a kántori jövedelemnek a tanítói fizetéstől való szétválasztásáért s végül a székelyföldi, nyugós kepe megváltásáért fordult az ország törvényhozó testületéhez.

Tanító-gyűlés. Az «Eperjes Egyházmegyei Néppelvelők Egyesülete» folyó évi december hó 12-én az eperjesi Rákóczi Kath. Körben tartotta közgyűlését a következő tárgysorozattal: 9 órakor a gör. kath. székesegyházban szentmisét mondott *Kizák János* tanítóképző int. tanár, melynek meghallgatása után a gör. kath. polgári iskola új épületét ünnepélyesen felavatták, 11 órakor vette kezdetét a közgyűlés. 1. Pápai Himnusz. Előadta a g. kath. tanítóképző-intézet ifjúsága. 2. Elnöki megnyitót *dr. Vojtovich* József elnök úr tartott. 3. «Állatbiztosító Szövetkezetekről» előadta: *Pajtás* Gyula, a községi állatbiztosító szövetkezetek országos központjának titkára. 4. Gondolatok népnevelésünk köréből. Tartotta *Petrássevich* Pál tanítóképző intézeti tanár. 5. Egyesületi világi elnök választatott. 6. Pénztári jelentés a tanítói segélyalapról. 7. Pályatételek kitűzése. 8. Szózat. Előadta a g. kath. tanítóképzőint. ifjúsága.

Fölvívás — Lourdesba! Szabadjon ez úton fölvívunk hazánk kántortanítóit, tanítóit és tanítónőit, valamint övönőit arra, hogy a csak ez évben megindított és már oly általánosan elterjedt *Lourdes* című képes havi folyóirat, illetve szerkesztősége (Tóth János plébános Fertőmeggyes) kettő nagy nemzeti zarándoklatot tervez a jövő évre és pedig: 1. május elején Tirol és Svájc felé (Innsbruck, Zürich, Bern, Genf) *Einsiedelnbe*, majd Lyon, Avignon, Toulouse érintésével *Lourdes*-ba — onnan jövet az egész Rivierán át (Marseille, Nizza, Genua stb.), Pisa mellett *Rómába* (épen a legnagyobb jubileumi ünnepekre), majd Loreto, *Pádua* és *Venecia* belevonásával haza (ez népzarándoklat lesz.). 2. Július elején ugyanazon irányban tanulmányútként *München, Zürich, Bern, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes, Biarritz* (Atlanti-Oceán). — Visszajövet: *Marseille, Nizza, Genua, Milano, Venecia, Fiume* (Abbazia), *Zágráb* és Budapest. A vezetőségnek az volna fő ohaja, hogy a tanítói karnak minél több tagja csatlakozzék ezen oly annyira tanulságos külföldi nagy útra. Mert ezen úton valóban — világot látnának, tapasztalatokban és ismeretekben gyarapodnának, ezek mellett *Einsiedeln, Lourdes, Róma, Loreto, Pádua* megismerése által vallásos érzületükben is csak megerősödnek. Ez okból lehetőleg nagyobb kedvezményeket szeretne adni nekik, hogy

annál könnyebben részt vehetnének. Ámde csak úgy segíthet ő is, ha viszont őt is segítik. Azt az ajánlatot teszi e célra, hogy akik esetleg utasokat parkodnának e szép útra megnyerni, a jelentkező utasok arányában kedvezményesen (esetleg egészen ingyen) jöhetnek velünk. Ez által ők is terjesztenék a művelődést és vallásosságot, tehát részt vennének e nemes munkában. Az ily módon szerzett utasok jöhetnek májusban, az utasgyűjtő tanító urak pedig esetleg júliusban. Érdeklődjünk tehát ezen kedvező ajánlat iránt és mindenek előtt kérjünk a fenti folyóiratról *gratis* mutatványszámot illetve közelebbi felvilágosítást. Ezt egy nyílt levelezőlapon is kérhetjük. Ne mulassza el tehát senki. Mert kár volna ezen eszmét teljesen figyelmen kívül hagyni. Sőt épen ezért érdemes magát a folyóiratot is járattatni (esetleg kedvezményesen áron).

Tanítógyűlés. A *Dunaszerdahelyi R. K. Tanítóegyesület* évi rendes közgyűlését f. évi november hó 6-ik napján Bösön tartotta. A munkaprogram főbb pontjai voltak: 1. Elnöki megnyitót tartott *Horváth* Dezső egyesületi elnök. A kerületi esp. tanfelügyelő jelentése. A szülői gyakorlati bemutatása, előadta *Jakatics* Ferenc egyesületi tag. A tanítói segélyalapról, előadta *Herbst* József esp. tanfelügyelő. Az alkoholizmusról, előadta *Pintér* József egyesületi tag. A választmány által javaslatba hozott pályatételek. 1. A kartársi szeretet ápolása. 2. Mintatanítás a III. osztály számtananyagából.

Értesítés. Előfizetőinknek tudomására hozzuk, hogy a *Katholikus Magyar Iskolaegyesületnél* (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28., Szent-István-Társulat épületében) *Csernoch* János dr. hercegprímás Ó eminenciájának művészi kivitelű rézkarcnyomatú arcképe (karton-nagyság 39/48; képnagyság: 18/24.) az összegyűjtött beküldése mellett 3 koronáért kapható. Kérjük az összegnek haladéktalan beküldését, hogy az előjegyzés és majd a szétküldés rendes időre teljesíthető legyen.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

P. L. Készséggel támogatni fogom. — **M. F.** Kérelmezze. — **G. J.** A vizsgálati engedélyt az illetékes helyi hatóság adja meg. Az eljárásról a Rendtartási szabályzat intézkedik. — **N. E.** A választ kellő tájékozódás után megadom. — **V. Gy.** Válaszolni fogok levélben. — **S. E. W.** 1. Az eredményt még nem hirdették ki. 2. Igen, közölni fogják az eredményt lapunkban is. — **Zs. K.** Az iskolaszéki elnök úr intézzen kérdést hivatalból a kir. tanfelügyelőséghez. — **H. D.** A díjfelvétel helytelenül vették fel, mert az 1907. évi 27. t.-c. értelmében a képesítéshez nem kötött foglalkozások után járó díjak nem számíthatók a kántortanítói járandóságok közé. Az iskolaszék határozatát felebbezze meg az egyházi főhatósághoz. — **Cs. B.** Igen, kérelmezze. — **B. J., H. F.** Válaszoltunk. — **Sz. S.** Áttettük a kiadóhivatalhoz. Megküldik. — **G. B.** Intézkedtünk. — **W. D.** A hitközségi iskolaadót az illető szülők kötelesek megfizetni más címen meg nem róhatók. — **V. F. Sz.** Minden egyenesadót köteles fizetni jövedelmei után, csak a kirótt községi pótdadót nem. — **Egy tanító.** Nem. — **B. A. 1.** A drágasági pótlék megilleti. Forduljon az iskolaszéki elnök útján a miniszterhez. 2. Az új fizetési törvényjavaslat szövegezése még ismeretlen. — **M. H., Sz. I., G. J., D. B.** Válaszoltunk. — **V. A. 1.** A szabályzat arról intézkedik, hogy az iskolában a tisztaság általában ellenőrizendő. 2. Igen. 3. Igen, földadót is fizetni köteles. — **B. K.** Igen, köteles bejelenteni. — **Gy. A.** Áttettük a kiadóhivatalhoz. — **T. J. 1.** Legalább három hónappal az esedékesség előtt. 2. Forduljon az iskolaszéki elnök úr tájékozódásért a kir. tanfelügyelőséghez. — **Kiváncsi.** Igen, egy példányban minden iskola tanítója megkapja a «Népnevelőt» ingyen a Szent-István-Társulattól. — A Tanítók Évkönyvét most küldik szét

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A «Népnevelő» f. évi 44. számában Nyitraperjésre (Prassicz Nyitra m.) hirdett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbított dec. 20-ig. 1838 2—2

A pozsonyszöllősi róm. kath. népiskolához a tanév végéig helyettesítő keresetük. A fizetés megegyezés szerint, de legalább 60 kor. havonta, lakás és fűtés. A kántorságban jártasnak mellékjövedelem. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő dec. 24. Az állás 1913. jan. 1-én elfoglalandó. Az iskolaszék. 1846 1—1

Hontbesenyődi plébániához tartozó Alsóalmás községben a kántortanítói állás lemondás folytán megüresedett. Javadalma: 3 kat. hold és 498 ööl földbirtok; amely jelenleg bére van adva; 20 m. tűzifa beszállítva; 19 hl. buza, 15 hl. rozs; munka és borváltság fejében 118 kor.; tandíjkipótlás 68 kor.; községtől 55.50 kor.; államszegély 400 kor.; stóla kb. 30 kor.; a lakás áll 3 szoba, konyha, 2 kamrából, istálló, kocsiszín, sertésöl. A pályázatokat a hontbesenyődi plébániahivatalra címezve 1913. jan. 15-ig kell küldeni. Nők is pályázhatnak. Dénes Béla plébános. 1845 1—1

A vágpattai róm. kath. kántortanítói állásra dec. 15-ig pályázat hirdettek. A javadalom áll: 2 padlózott szoba, 1 konyha, 1 kamra és 1 pincéből, 1 szinből; 2 m. h. 846 ööl szántó föld 135 kor. bére; tűzifa pénzeszertéke 40 kor., 22 hl. rozs 234 kor., 2 hl. bor 24 kor., egy koci széna 20 kor. értékben. Tandíj a mindennapi tanítótelemek után a polgári községtől 500 kor., községi segély 20 kor., stóla jövedelem 100 kor. A tót nyelv ismerete a kántornak szükséges. Gorelovits István iskolaszéki elnök Sopornyan. 1844 1—1

A megyercsi (Komárom m.) róm. kath. osztatlan iskolához dec. 22-ig pályázat hirdettek tanítói állásra. Fizetése államszegellyel 1000 kor. és lakás. Pályázatokat plébániahivatal Keszegfalva (Komárom m.) küldendők. 1864 1—1

Az illésházai (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állásra dec. 23-ig pályázat hirdettek. Javadalma községtől 300 kor., államszegelyből 700 kor. és egy bútorozott szoba. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Nők is pályázhatnak. Folyamodványok az iskolaszék címére küldendők. Az állás január 1-én elfoglalandó. 1862 1—1

Várkonyi (Pozsony m.) osztálytanítói állás üresedésben. Választás dec. 27-én. Fizetés: 1000 kor., egy szoba és 20 kor. kertpótlék. Nők is pályázhatnak. Kántorságban jártas férfiak előnyben. Iskolaszék. 1860 1—1

Az ebedi róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: 23 kat. hold 852 ööl szántó föld, 125 ööl kert, 16 m.³ tűzifa házhoz szállítva, munkaváltság 232.67 kor., 2 szekér széna fejében 2 m. hold szántó föld, templomi szolgálatok címén 69.30 kor., kántori címen 42 kor., földmunkaváltság fejében 150 kor., otyasütésért 12 kor., alapítványok után 36.58 kor. és stóla jövedelem 40 kor., lakás, mely áll 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pincéből és gazdasági épületekből: A földek után járó összes adót a

megválasztott fizeti. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat vezetni, az ismétlőiskolában a többi tanerővel felváltva tanítani és az összes kántori teendőket elvégezni. Pályázók kérvényeiket dec. 29-ig főtiszt. Fehér Ferenc isksz. elnök címére Ebedre (Esztergom m.) küldjék. Énekpróba és választás dec. 30-án d. e. 9 órákor lesz. 1870 1—1

Borsós (u. p. Ótura, Nyitra m.) iskolaszék kántortanítói állásra a «Népnevelő» 46. számában hirdett pályázatot dec. 31-ig meghosszabbítja. Kubicza Coelestin pléb., isksz. elnök. 1878 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Nyitravármegyei Kányahegyen megüresedett tanítói állásra törvényes jövedelemmel pályázat hirdettek. Tót nyelv ismerete szükséges. Jelentkezhetnek tanítónők is. Az állás 1913. jan. 1-vel töltendő be. Választás dec. 28-án. Kellőleg felszerelt kérvények idejekorán Plébániahivatal Bajmóczlázán p. Nadasér címre küldendők. 1857 1—2

Pálosnagymezőre (nagyközség Bars m.) róm. kath. német-magyar nyelvű kántortanítói állásra pályázat nyitattik dec. 22-re. Javadalma díjlevél szerint: lakás 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló, fakamra, ólak, készpénzben a községtől 793.50 kor., vallásalapból 147 kor., stóla 359 kor., miseajánlatok, házasságok után összesen 58 kor., kántori főidek 20 kor., kert természetben, földek bemivelési hívek által ellenérték 28 kor., 20 m³ kemény tűzifa a személyre, iskolafűtésre 11 m³ pályázatok benyújtandók iskolaszékhez, az állás azonnal elfoglalandó, ellenben más hivatik meg. Schifferdecker Ferenc isksz. elnök. 1855 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A backamadarasi (Marostorda m.) róm. kath. kántortanítói állásra dec. 28-ig pályázatot hirdetünk. Javadalma: 900 kor. államszegély, 100 kor. a hívektől. Pályázatokat Bálint Vilmos plébános Ákosfalva (Marostorda m.) címre kérjük. 1873 1—1

Győri püspöki megye.

A nagyécsi róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő kántortanítói állásra pályázatot hirdet; javadalma a hitközségtől és községtől 876 kor. érték természetben járandóságban és készpénzben; 2 szobás lakás melléképületekkel, kerttel a díjlevél szerint és 124 kor. fizetékiegészítés az államtól. Kötelmei: a díjlevélben feltüntetett iskolai és kántori teendők végzése. A szociális dolgokban is jártasnak előnyben részesülnek. A pályázat, határidő dec. 27-ig, a választás dec. 29-én délután tartatik meg. Lászlófalvy Imre plébános, isksz. elnök. 1865 1—1

Mosonujfalu róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet dec. 28-ig. Javadalma: 1000 kor. (200 kor. államszegély), egy bútorozott szoba fűtéssel, mely kertilletmény fejében adatik. Állás azonnal elfoglalandó. Tannyelv magyar, község horvátjuk. Elnökség. 1871 1—1

Kalocsai érseki megye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segéd-kántor kerestetik. Oklevél szükségtelen. Jövedelme egyezség szerint. Pályázhatnak nyugdíjasok is. *Kék Béla*, fő-kántor. 1816 2—2

Péterréve (Bács-B. m.) község belterületén megüresedett férfitanítói, úgyszintén egy **szállási** tanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. A községben levő tanítói állás javadalma 1000 kor. törzsfizetés, 200 kor. lakbér, 20 kor. kertilletmény és a törvényes korpótlékok. Megjegyzendő, hogy ezen álláshoz még 4 kerületi láncc föld hasznélvezete is volt kötve, melyet az iskolafentartó község a megüresedés alkalmával elvont. Ezen községi képviselőtestületi határozatot az iskolaszék fellebbezéssel támadta meg, mely azonban ezideig elintézve nincs, s amennyiben az illetékes hatóságok az állás javadalmának csonkíthatatlansága mellett döntenének, ezen vitás 4 ker. láncc föld hasznélvezete is a megválasztandó tanítóé illeti. A szállási tanítói állás javadalma: 1000 kor. alapfizetés, természetbeni lakás a törvényes korpótlékok. A megválasztott tanítók kötelessége az iskolaigazgató által kijelölt osztályok vezetése, a gazdasági ismétlőiskolában a közismereti tárgyak külön díjazás nélkül való tanítása, tartoznak továbbá a «Bács-tiszavidéki Tanító-Egyesület»-be belépni. A pályamódványok *dec. hó 20-ig* a péterrévei róm. kath. iskolaszékre címezve jöjjenek. *Jauch Ferenc* esperes urhoz Óbecsére küldendők, 1852 1—1

A katymári (Bács m.) **szontakültéri** róm. kath. magyar-bunyevác tannyelvű, egy tanítóval bíró elemi népiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirtetik, melynek évi jövedelme 800 kor. középszabványi fizetés az iskolasegélyző polgári község pénztárából, az iskolaszék részéről az érsek hatóságilag jóváhagyott választással egyidejűleg kikérendő 200 kor. törzsfizetés kiegészítő államsegély és természetbeni lakás kerttel, későbbben e helyett megfelelő lakáspénz. Ezen állásra képesített róm. kath. férfitanítók pályázhatnak, kik a bunyevác nyelvben teljes jártassággal bírnak. A megválasztott tanító kötelessége az ismétlőiskolás tanulókat is, de díjtalanul tanítani. Ezenkívül tartozik, mint véglegesen megválasztott tanító, a bajavidéki róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. Ha férfitanító nem pályázik, úgy a fentebb említett képességekkel pályázott nőtanító választatik meg, de csakis ideiglenesnek, miért is javadalmazása a fentebbiel a működési időnek megfelelően, kivéve az államsegélyt, azonos lesz. De kötelességei is ugyanazok lesznek, kivéve az említett tanítóegyesületbe való belépést. A pályázók kérvényeiket a kotymári róm. kath. iskolaszékre címezve *dec. 27-ig* ft. *Klanszky Ferenc* apát esperes-plébánoshoz Jánoshalmára (Bács m.) küldjék. A megválasztott tanító, ha véglegesen meg van választva, fizetését állása elfoglalásának napjától fogva előleges havi részletekben kapja, ellenben ha ideiglenesnek, utólagosan. Hogy állását mikor foglalja el, erről külön értesítést nyer. 1879 1—1

Kassai egyházmegye.

A morvai (Zemplén m.) róm. kath. iskolaszék tanítói (női) állásra pályázatot hirdet. Fizetése államsegéllyel 1000 kor. Választás *dec. 26-án*. Az állás 1913. jan. 1-én elfoglalandó. Kellőleg felszerelt kérvények *Kristóf Lajos* plébános Vásárhely (Zemplén) címre küldendők. 1835 2—2

A zétényi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirtetik. Javadalmazás 1000 kor. és természetbeni lakás. Kérvények a zemplénbolyi plébániára küldendők. A választás *dec. 20-án* lesz. Személyes megjelenés kívánatos. A megválasztott kántortanító az állást azonnal és saját költségén tartozik elfoglalni. 1856 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Rézbányára vasút Biharlonka. róm. kath. iskolához *dec. 20-ig* helyettes kántortanító kerestetik. Helyettesítés-

sért törvény által megszabott összeget katonáskodó kántortanító fizet. Felszerelt pályamódványok *Nyíri István* elkészítéshez kéretnek. 1861 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Nyitra városától egy óra járásnyira fekvő **Alsóbodok** filiális községben róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirtetik. Javadalma községi pénztárból 600 kor., rozs megváltva 100 kor., harangozásért 50 kor., 12 kat. föld szántó hasznélvére 502 kor., püspöki uradalomtól 2520 kor., Sióla megváltva 28 kor., három és fel öl fűzifa beszállítva 105 kor., mellékjövedelem körülbelül 50 kor., kényelmes lakás, kamra, istálló, kert 400 □ és kert kártalanítás 20 kor., összesen 1480-20 kor. Pályamódványok *1913. jan. 4-ig* beküldendők, a választás napja január 9 d. e. 10 órakor. Kötelességei díjlevél szerint, az állást január hóban el kell foglalni. *Karsay Imre* pléb. és isksz. elnök. 1866 1—1

A viszhangi róm. kath. iskolához tanerő kerestetik. Fizetése 1020 kor. Lakása: szoba, konyha, kamara, Tanyelv tót-magyar. Pályázati határidő *dec. 31*. Trencsén-péteri (Nagybicsce mellett). *Szulló Ernő*, iskolaszéki elnök. 1880 1—1

Pécsi egyházmegye.

Alsómocsoládi (Baranya m.; vasuti állomás Mágocs-alsómocsolád) róm. kath. elemi iskola II. tanítói állásra nov. 24-iki számunkban hirtetett pályázat *dec. 31-ig* meghosszabbítatik. Állás 1913. január 7-én foglalandó el. Tannyelv tiszta magyar. Nőtanító is pályázhat. *Róm. Kath. Iskolaszék*. 1851 1—1

A martonfai (Baranya m.) iskolaszék junius végéig helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi 30 korona és tétre egy öl fa lakással. Konyhát, bútort használhat, csak ágyruhát kell hoznia. Utiköltség megtérítetik. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, esetleg képezdét végzetek. Kántori ismeret előnyös. Tanítási nyelv magyar. Okmányok *dec. 22-ig* *Schmidt Béla* esperesplébánoshoz Hosszúheténybe küldendők. 1877 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A polyánkapusztai (Nógrád m.) róm. kath. iskolához *dec. 22-ig* tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 1000 kor., melyből 924 kor. államsegély és természetbeni lakás. Állás ünnepek után elfoglalandó. Tanítónak sikerrel pályázhatnak. Forgácsfalva (Gömör m.) *Cservenka János* pléb., isksz. elnök. 1848 1—1

Lice (Pósta-vasút Licegice Gömör m.) iskolaszéke *dec. 28-ig* női osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: hitközségtől kertvátsággal 120 kor., államsegély 900 kor., egy bútorozott szoba fűtéssel. Kötelesség: az I-II. vegyes osztály és ismétlősök nevelése tanítása, női kézimunka tanítás. Fölszerelt kérvényhez honossági bizonyítvány is csatolandó, az állás jan. 3-án elfoglalandó. *Iskolaszék*. 1853 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Kisperkátai (Fehér m.) róm. kath. osztatlan fiúiskolához tanító szabadságoltatása miatt január 1-től 5 hónapra helyettes tanító férfi vagy nő alkalmazást nyerhet. Fizetése havonként 83-33 kor., egyszobás lakás legszükségesebb bútorzattal, ágynemű nélkül. Kérvények *Kéri Ferenc* plébános címére küldendők. 1858 1—1

Szepesi püspöki megye.

Nagyfrankvágásai róm. kath. kántortanítói állásra 1913. január 5-re pályázat hirtetik, mikor is a választás

megtörténik. Törvényszerű javadalmazás állami segítséggel. A folyamodóktól a tót nyelv ismerete megkívánatik. Pályázatok isksz. elnökhöz Nagyfrankvágása, u. p. Osztornya (Szepes m.) küldendők. 1869 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Rábaszenttamásra (Vas m., u. p. Rábamolnári) róm. kath. osztálytanító keresetlik. Fizetés 1000 korona, bútorozott szoba, fűtés és takarítással. Kántoriban segédkezni köteles. Kérvények *dec. 26-ig* ngos *Rigó Zsigmond* apátplébános úrhoz Rábaszenttamásra címzendők. 1876 1—1

Badafalvai (Vas m., pósta Nagyfalva) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 2 szoba, éléskamra, konyha, pince, kert, gazdasági épületek, ingatlanok, 9½ hold 130 hitközségtől 502 állami 214 stóla meghatározott összeg 25, must 65-60 kor., rozs 4½ q 63 kor. = 1000 kor. Magyar-német nyelv és orgonálásban teljes jártasság okvetlenül megkívánatik. Kötelességei díjvelé szerint. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvény címzendő plébániahivatalnak. 1849 1—3

A «Népnevelő» 46-ik számában hirdettet **vizlendvai** osztálytanítói állásra pályázat *dec. 31-ig* meghosszabbítatik. 1868 1—1

A szarvaskendi (Vas m.) plébánia **Halastó** fiókközségében megüresedett róm. kath. tanítói állásra *dec. 29-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma 491 kor. államségély, 509 kor. hitközségtől, 20 kor. kertületmény, kétszobás lakás, konyha, kamara. Kötelességei a díjvelében foglaltnak. Az állás újévkor elfoglalandó. Kérvények *Kopcsány Sándor* esp.-plébánoshoz Szarvaskendre küldendők. Nótanítók is pályázhatnak. 1859 1—1

Váci egyházmegye.

Az **üllői** róm. kath. iskolaszék egy nótanítói állásra pályázatot hirdet *dec. 30-ig*. *Iskolaszék.* 1881 1—2

Pályázat: Gróf Károlyi József Önéltósága Tápiószentmárton községhez tartozó **sőregi** uradalmában, (Pest m.) megüresedett tanítói állásra, mely évi 600 kor. készpénz fizetés, bútorozott szoba, szabad fűtéssel, kiszolgálással és a tisztán nyerendő élelmezési ellátással van javadalmazva. Ezért azonban tartozik a tanítási időn kívül a gazdasági munkák felügyeleténél kirendelés szerint segédkezni, különösen a szünet alatt a cséplési munkánál ellenőrködni. Nőtlen tanítók pályázatukat *dec. 20-ig* *Gróf úr Önéltóságához* címezve *Schik Emil* jószágfelügyelő úrhoz Fehérvárcsurgóra küldjék be. A tanítás legkésőbb 1913. január 1-én okvetlenül megkezdendő. Felmondási idő egy hónap. 1819 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A **szentpéteruri** II-od osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése 1000 kor., egy bútorozott szoba, kertületmény helyett fűtés. Kötelességei díjvelé szerint. Kérvények *e hó 22-ig* alulirott isksz. elnökhöz küldendők. A megválasztott állomását azonnal tartozik elfoglalni. Csak férfitanítók pályázhatnak. *Naup Márton* pléb., isksz. elnök. 1872 1—1

A **tekenyei** róm. kath. iskolához a belépés napjától három havi időtartamra, esetleg többre is 800 koronából esedékes fizetéssel, bútorozott szoba, fű és takarítás, tanító, tanítónő, esetleg képezdész kerestetik. *Tekenye* (Zala m.), utolsó pósta *Türje*. *Iskolaszéki elnök.* 1867 1—1

Pályázat a **nemesvidi** helyettes osztálytanítói állásra. Javadalma: bútorozott szoba fűtéssel, tisztogatással. Havi 80 kor. és a gazdasági ismétlőiskolai díj 6 hónapi esedéke. Pályázhatnak férfi és nótanítók. Kérvények a nemesvidi róm. kath. plébániái hivatalhoz *dec. 24-ig* küldendők. Az állás január 1-én elfoglalandó. 1854 1—1

Tanítópár állást keres egy, vagy egymáshoz közel fekvő községekbe. *Heringh Imre* Garamtolmács. 1747 3—3

Okleveles, nőtlen kántortanító, hasonló vagy osztálytanítói állást keres. Ajánlatok «Kántortanító» címre Pusztaszentpál, u. p. Gyórszemere küldendők. 1847 1—1

Eladók igen szép, egy éves gyökeres és főleg pótlásra két éves gyökeres fás szőlőoltványok, — olasz Rizling és vegyes Chasselas — megbízható fajtisztaságban KINTLI GYÖRGY zalaszentlászlói plébánosnál. 1841—2

Buchner-Luspay: „Szent karácsony“

Tartalma: 42 karácsonyi éneket és 8 pastorálét. Bő anyagot nyújt pásztorjátékokhoz alkalmas, harmoniumkísérettel ellátott énekekben is.

Ára bérmentes küldéssel 4 korona. 1875—1.

Eger, „Katholikus Kántor“ kiadóhivatala. Gimnázium-ut 3.

Karácsonyi zene!!!

Jézus élete. Két hangra 1 kor. — Karácsonyesti örömeinek. Két hangra 1 kor. — C. G. D. dudajáték, darabonként 1 kor. — Á. E. dur dudajáték, darabonként 75 fill. — Összes hangnemekből praludiumok. 4 kor. — Miatyánk, Úrvözlégy, 2 kor. — Nép-szövetségi induló, férfiak 75 fill. — Tanító induló. 1 kor. — Ábrándok, Álmok. 12 szép magyar dal 3 korona. Kapható: **KONTOR ELEK** kollégánknál. 1863—2 Budapest, II. ker., Albrecht-út 7.

Szalón és iskolai harmoniumot

kedvező fizetési feltételek mellett ajánl és árjegyzéket kívánatra készséggel küld a

Szent-István-Társulat,
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Legjobb népiskolai daloskönyv a „KIS MUZSIKUS“!

100 gyönyörű magyar népdal *iskolai szöveggel*, 2 gyermekszólamra. Az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» által approbálva. I—II. füzet ára 1 kor. 60 fill. Kotta nélkül a *falusi gyermekek részére* 40 fill.

Megrendelhető a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNAL
(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Nyomtatványok

különösen nagyterjedelmű könyvek, vagy nagy példányszámban készíthető időszaki nyomdatermékek, folyóiratok, naptárak, árjegyzékek stb., valamint a legkényesebb igényeket kielégítő mű- és illusztráció-nyomások egy vagy több színben

gyorsan és olcsón készíttetnek

a DUPLEX-rendszerű legújabb amerikai szedőgépekkel, betüöntődével, galvanoplasztikával, zinkographiával és nagyüzemű, versenyképes könyvkötéssel felszerelt, ez idő szerint közel 400 munkást foglalkoztató

Stephaneum nyomda r. t.

a Szent-István-Társulat nyomdájában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

— 45 cm. —

Népiskolai címtáblák

45×60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ölmazott acélbádoglemezből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címmel ellátva darabonként **15 koronáért** megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.

Bármely más felírat jutányos áron megrendelhető. 278

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle harmoniumok!

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér- képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek - tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek. Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London.

50 új gyásmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 28—39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvázonban 30 fillér, egészvázonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbölkúton (Esztergom m.)

1474—12

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító.

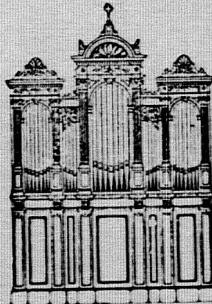
A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntette. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít.

Mindenmű orgonajavításokat és hangolásokat lekiismeretes

□□ pontossággal teljesít. □□

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2—52

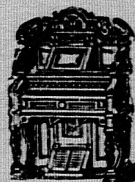

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanároknak s lelkészeknek különösen százalékgedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianóokról.